

Tomasz Psuja urodził się 5 lipca 1956 roku w Poznaniu.

W 1976 roku został przyjęty na Wydział Malarstwa Grafiki i Rzeźby PWSSP w Poznaniu. W 1981 roku, będąc w pracowni prof. Eugeniusza Markowskiego, uzyskał dyplom z malarstwa i grafiki. W tym samym roku podjął prace w PWSSP w Poznaniu, początkowo jako asystent stażysta, a następnie asystent w pracowni prof. Andrzeja Kurzawskiego. Od 1985 roku kontynuował pracę w tej samej pracowni, jako starszy asystent. W 1990 roku uzyskał kwalifikacje adiunkta I-go stopnia w dziedzinie malarstwa. W 1991 roku objął funkcję kierownika VI Pracowni Malarstwa w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu. W 1999 r. Uzyskał kwalifikacje II stopnia. W 2002 roku został prodziekanem Wydziału Malarstwa Grafiki i Rzeźby. Od roku 2003 piastuje stanowisko dziekana Wydziału Malarstwa. W roku 2004 uzyskał tytuł profesora.

Wczesne prace artysty, z początków lat osiemdziesiątych, malowane były na płótnie farbą olejną lub akrylową. Mogło to wywoływać skojarzenia dotyczące ich związku z nową ekspresją. W tym czasie wielu młodych artystów przeciwstawiając się neoawangardowemu wyjściu poza obszar sztuki manifestacyjnej powracało do tradycyjnych środków malarskich i uprawiało cytowanie motywów lub języków artystycznych. Obrazy cechowała żywiołowość wykonania śmiały kolor oraz duże formaty. Psuja wykonywał prace na powierzchniach, których każdy bok miał ponad dwa metry długości. Poszczególne elementy malowane zarysowywał uproszczoną linią, powtarzając wielokrotnie kształty drzew, ptaków, szczytów gór itp. Różniły się one nie tyle ze względu na dostrzegane, brane pod uwagę szczegóły, ile z powodu swobody, pewnej nonszalancji wykonania. Repetycja zakłócana była więc swobodą gestów malującego.

Stopniowo jednak tkanka prac artysty uległa wzbogaceniu. Od 1985 roku zaczął on wprowadzać na powierzchnię swych obrazów fragmenty starych map, a później inne skrawki papieru, które były „aktywne”, nie wtapiały się w sposób niedostrzegalny w całość kompozycji, a manifestacyjnie ujawniały, że praca jest technicznie heterogeniczna. Naklejane kartki czasami ułożone były w sposób nieregularny, pod różnymi kątami, czasami zaś w uporządkowany sposób wypełniały płaszczyznę obrazu. Niekiedy występujące na nich elementy dopełniały się tworząc przedstawienie całości przedmiotu, to znów nie pasowały do siebie i zarys fragmentu obiektu nie znajdował kontynuacji drażniąc swą jawną fragmentarycznością. Zabiegi techniczne były wyrazem nie tyle co swobody a doбором środków, które miały istotne znaczenie dla sensu obrazów. Kompozycje nawiązujące do tradycji „pejzaży kosmicznych” uzyskiwały dzięki nim dodatkowe znaczenia.

Na początku lat 90. pojawiła się jeszcze jedna istotna zmiana techniczna, która wywarła ważny wpływ na sens obrazów. Artysta zaczął stosować wydruki komputerowe do budowania swych prac. Ich powierzchnie składał z pracochłannie starannie zestawianych fragmentów, które kształtowały rzeczywistość obrazów. O ile wcześniej części składowe posiadały własne znaczenie przedstawiające i ekspresyjne, obecnie składniki powstawały na drodze mechanicznego, zaprogramowanego wykonania. Stały się więc formami sztucznymi, bez

genezy związanej ze światem zewnętrznym. A jednak dzięki odpowiedniemu ułożeniu, zorganizowaniu na powierzchni obrazu wielu wydruków, pojawiała się wizja świata o cechach kosmicznych.

Najnowsze prace artysty cechuje sekwencyjność. Psuja uwzględnia w nich aspekt czasowy związany z niemożnością całościowego objęcia wzrokiem realizacji i koniecznością stopniowego, przebiegającego fragment po fragmencie zaznajamiania się z nią. Czasowość występowała już we wcześniejszych obrazach artysty, jednak była bardziej zależna od wyboru sposobu percepcji przez odbiorcę, niż stanowiła konieczność. Widz mógł oglądać prace Psuji z bliska i śledzić sposób układania części w całość, albo oglądać je z daleka poddając się działaniu sugestywnej „kosmicznej” wizji. W nowych realizacjach bezpośrednie ujęcie całości jest niemożliwe. Jeden z obrazów został umieszczony na walcu o obwodzie 360 cm. W związku z tym może być percypowany tylko stopniowo przy zmianie punktów widzenia i przy założeniu czasu, w którym ujawniają się poszczególne aspekty. Otwiera to nowe możliwości poszukiwań twórczych.

Wystawy indywidualne artysty:

1983 Kleine Kellergalerie, Trappenkamp, Niemcy

1984 Galeria ON, Poznań

1986 Ateliergemeinschaft Wassermühle, Steinfurt bei Kiel, Niemcy

1989 Galeria Wielka, Poznań

1989 Galeria Grodzka BWA, Lublin

1989 III Biennale Sztuki Nowej, Zielona Góra

1990 Pokaz prac w ramach prezentacji Galerii Polony na „Interart 90”, Poznań

1994 „Obrazy” Duży Pawilon, SARP, Warszawa; · Muzeum im. Xawerego Dunikowskiego w Królikarni, Warszawa

1997 Pokaz prac związanych z realizacją filmu z cyklu „Magazyn Artystów”, Galeria „u Jezuitów”, Poznań

1999 Wystawa z cyklu „Spotkania sztuki z nauką” Galeria ASP, Poznań

2000 Galeria Miejska Arsenał, Poznań

2002 Galeria Rotunda, ASP, Poznań

2003 Galeria AT, Poznań

Wystawy zbiorowe artysty:

1981 „Polnisch Norddeutschen Kunstaustellung”, Neumünster; Chateau Saint Anne, Bruksela; Institut für Weltwirtschaft, Kilonia;

1982 Ring der Kunstfreunde, Neumünster

1986 Galeria Krzysztofory, Kraków

1986 „Młoda sztuka Poznania”, BWA, Poznań

1989 Galeria Labirynt, Lublin

1990 Galeria New Space, Fulda

1990 „Patatoes”, BWA, Poznań

1992 „Młoda sztuka Poznania”, Galeria Polony, Poznań; Galeria Artio, Ateny

1993 „Un-vollkommen”, Museum, Bochum
1996 Kunstspeicher Schul und Bethaus Atlangsow, Berlin
1997 „Prezentacje”, Bratysława; „Artyści dla Europy, Galeria „u Jezuitów”
1997 Galeria Polony, Poznań
1998 „Sztuka miejsca, miejsca sztuki”, Galeria R, Poznań
2002 Kolekcja ASP, Poznań
2004 ART., Poznań 2004

Prace artysty znajdują się w kolekcjach prywatnych w Polsce, Austrii, Grecji i Niemiec.

Część tekstu zaczerpnięta z: prof. dr hab. Grzegorz Sztabiński - „Ocena dorobku artystycznego i dydaktycznego Tomasza Psuji”; z witryn: free.art.pl; www.asp-poznan.pl.

Oprac. Janina Wallis